

Innst. 23 S

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:152 S (2010–2011)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Elisabeth Aspaker, Svein Harberg, Henning Warloe og Peter Skovholt Gitmark om å åpne for forsøk med muntlige karakterer i 7. klasse på barnetrinnet

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen åpne for forsøk med utvidet vurdering med muntlige karakterer som et supplement til skriftlig vurdering fra 7. klasse på barnetrinnet.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tor Bremer, Svein Gjelseth, Anna Ljunggren, Khalid Mahmood, Hadia Tajik og lederen Marianne Aasen, fra Fremskrittspartiet, Mette Hanekamhaug, Tord Lien og Bente Thorsen, fra Høyre, Elisabeth Aspaker, Svein Harberg og Henning Warloe, fra Sosialistisk Venstreparti, Kristine Kvam, fra Senterpartiet, Anne Tingelstad Wøien, fra Kristelig Folkeparti, Dagrun Eriksen, og fra Venstre, Trine Skei Grande, viser til representantforslaget om forsøk med utvidet vurdering med muntlig karakter fra 7. trinn i grunnskolen.

Komiteen viser til at det er enighet i komiteen om å fortsette å utvikle skolen i takt med samfunnets utvikling, å benytte de internasjonale undersøkelsene, som PISA, til å forbedre skolen ytterligere.

Komiteen viser til rapporten fra OECD (Organisation for Economic Cooperation and Development) som peker på at overganger i utdanningssystemet er risikofaser for elevene. OECD anbefaler at elevene må få vite hvordan de ligger an i forhold til det som forventes av dem, dette kan blant annet gjøres gjennom å styrke lærerens vurderingskompetanse og skolens vurderingspraksis på barnetrinnet.

Komiteen viser til at overgangen til karakterer på ungdomstrinnet kan oppleves som brå for noen elever. Derfor mener komiteen at det er viktig å forberede elevene godt på overgangene i utdanningssystemet. Elevene bør være godt informert om hva karaktersystemet innebærer og hva som er betydningen av trinnene i karakterskalaen. Komiteen viser spesielt til at det er viktig at elevene har en realistisk oppfatning av egen faglig styrke, og hvilke utfordringer de har i de ulike fagene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, ønsker ikke å innføre forsøk med utvidet vurdering med muntlig karakter fra 7. trinn i grunnskolen. Det å forberede elevene godt på overgangene i utdanningssystemet kan, slik flertallet ser det, ivaretas uten å innføre denne ordningen.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, viser videre til opplæringsloven § 3-4 første ledd der det står at «I grunnskolen til og med

7. årstrinnet skal det berre givast vurdering utan karakterar». Dette flertallet viser til at det gjennom loven i dag ikke er tillatt å gi karakterer på barnetrinnet, loven skiller ikke mellom muntlig eller skriftlig karakter.

Dette flertallet viser til at karakter blir gitt på høyere trinn for å gi et grunnlag for å sammenlikne prestasjoner og rangere elevene. Dette flertallet viser til at dette er relevant ved for eksempel inntak til videre utdanning eller yrke. Slik dette flertallet ser det, er ikke dette en relevant problemstilling på barnetrinnet.

Dette flertallet viser til at det ikke er riktig at OECD har gitt en anbefaling til Norge om å innføre karakterer på barnetrinnet, som referert i forslaget, men har gitt følgende anbefaling:

«Support the transition to lower secondary school by creating a culture of assessment, self-assessment, and feedback for improvement in all classrooms from primary, which allows students to understand their learning profile within an adequate framework of improvement.»

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser i den sammenhengen til nyere forskning, utført av professor Oddrun Samdal og førsteamanuensis Åge Disen ved Universitetet i Bergen, om hva som er viktig for at elevene skal mestre skolehverdagen. Dette flertallet viser til resultatene som viser at når elevene blir motiverte av å mestre oppgavene, så presterer de bedre på skolen, men når motivasjonen er å prestere bedre enn medelever, gir dette ingen positiv effekt på skoleprestasjonene.

Dette flertallet viser til at denne forskningen slår fast at å gi karakterer før 8. trinnet gjør elevene mer opptatt av prestasjoner og ikke mestringsglede. Videre kan det slås fast at elever som motiveres av å oppnå best mulig karakter, ikke vil få like god kunnskap som de som har den indre motivasjonen til å lære.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre har merket seg at ulike forskningsrapporter over tid har konkludert med at læringstrykket i norsk skole er for lavt, og at elevene underpresterer i forhold til sine forutsetninger. Konsekvensene er at mange elever sliter og får til dels omfattende problemer senere i skoleløpet på grunn av sviktende grunnleggende ferdigheter. I lys av dette er det grunn til å stille spørsmål om elevene får tilstrekkelig opplysende tilbakemeldinger om hva som kreves for å kunne lykkes bedre i skolen.

Disse medlemmer mener OECD i sine tilrådninger i rapporten «Improving Lower Secondary Schools in Norway (2011)» understreker betydning

gen av at alle elever som forlater barneskolen skal være forberedt til å kunne mestre opplæringen på neste trinn. Blant flere anbefalte «Action Steps» vil disse medlemmer fremheve OECDs klare påpeking av behovet for å skape en vurderingskultur som skal gjøre det lettere for elevene å forstå hvordan de kan forbedre seg og derigjennom også selv bidra til å gjøre overgangen til ungdomsskolen lettere. Disse medlemmer vil påpeke at det krever en videreutvikling av dagens vurderingspraksis på barnetrinnet.

Disse medlemmer vil videre vise til Norsk institutt for forskning om oppvekst, veldferd og aldring (NOVA) som i en undersøkelse om skolemotivasjon på ungdomstrinnet finner at både sterke og skole svake elever oppgir karakterer som viktig for innsatsen. Disse medlemmer mener det er god grunn til å anta at når karakterer virker motiverende i 8. klasse, vil karakterer også kunne være en motivasjonsfaktor for elever som er ett år yngre og går i 7. klasse. Andre undersøkelser har vist at elevers motivasjon er dalende fra tidlig på barnetrinnet, og det er derfor viktig at regjeringen er villig til å vurdere forsøk og nye tiltak som kan bidra til å snu dette. Disse medlemmer mener motiverte elever er en forutsetning for å sikre god læring og et best mulig læringsutbytte på alle trinn i skolen.

Disse medlemmer viser til representantforslaget og mener det er behov for å styrke vurderingskulturen, særlig i barneskolen, med tydeligere tilbakemeldinger til elever og foreldre før overgangen til ungdomsskolen. Disse medlemmer mener derfor det vil være hensiktsmessig å sette i gang forsøk for en utvidet vurdering med muntlige karakterer i utvalgte fag siste år på barnetrinnet.

Disse medlemmer vil understreke at muntlige karakterer skal være et supplement til dagens vurdering og bidra til å forberede elevene på karakterer som er ungdomsskolens vurderingsform, ved å gi dem et mer presist bilde av faglig ståsted i nøkkelfag i det avsluttende året i barneskolen.

Disse medlemmer mener det er viktig å fokusere på en god og solid tilbakemeldingskultur i skolevesenet. Dette for at elevenes foresatte enklere kan følge elevens progresjon, at læreren kan tilpasse undervisningen bedre, og at elevene selv får bedre innsikt i ens faglige nivå. Disse medlemmer finner det viktig at elevene får en mer nøyaktig indikasjon enn i dag på hvordan de ligger an i forhold til forventnings- og kompetansekrav knyttet til de viktigste fagene.

Tidlig innsats har vært felles politisk uttalt mål, og disse medlemmer mener at fokus på basisfag og grunnleggende ferdigheter er en avgjørende faktor i denne satsingen. Det er i denne sammenheng viktig å sørge for en bedre kartlegging av elevenes faglige nivå i grunnleggende ferdigheter som lesing, skriving

og regning tidligst mulig. Slik blir det enklere å følge opp de som krever ekstra hjelp. I tillegg vil en slik kartlegging også gi informasjon om hvor stor del av elevmassen som har behov for tilrettelegging for større utfordring i undervisning.

Disse medlemmer mener et forsøk med muntlige karakterer i 7. klasse på barnetrinn vil bidra til dette. Samtidig vil disse medlemmer understreke at de på sikt ser for seg en løsning med fast, skriftlig karaktergivning fra og med 5. klasse, nettopp for å ivareta de målene som er skissert over.

Disse medlemmer er opptatt av at regjeringen skal legge til rette for forsøk og åpne for at kommuner/skoleeiere som ønsker det, kan gjøre forsøk med muntlige karakterer i 7. klasse. Det må være en forutsetning at forsøkene evalueres for å kunne vinne erfaring og danne seg et bilde av effekten av en slik utvidet vurderingsform.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn fremme dokumentets forslag.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen åpne for forsøk med utvidet vurdering med muntlige karakterer som et supplement til skriftlig vurdering fra 7. klasse på barnetrinnet.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:152 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Elisabeth Aspaker, Svein Harberg, Henning Warloe og Peter Skovholt Gitmark om å åpne for forsøk med muntlige karakterer i 7. klasse på barnetrinnet – vedtas ikke.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 20. oktober 2011

Marianne Aasen

leder

Anna Ljunggren

ordfører

